

Til Kunnskapsdepartementet

**Utdanningsforbundets svar på høring: Endringer i barnehageloven mv.
(Minimumsnorm for grunnbemanning, skjerpet norm for pedagogisk bemanning og
plikt til å samarbeide om barnas overgang fra barnehage til skole og SFO)**

Utdanningsforbundet viser til brev av 22. juni 2017 og takker for muligheten til å bli hørt gjennom denne høringen. Høringssvaret tar opp fire forhold:

1. Minimumskrav til grunnbemanning
2. Skjerpet forskriftskrav til pedagogisk bemanning
3. Plikt til å samarbeide om barnas overgang fra barnehage til skole og SFO.
4. Økonomiske og administrative konsekvenser

Etter en generell kommentar vil Utdanningsforbundet kommentere punktene hver for seg, og herunder forslag til lov- og forskriftstekst.

Generelle kommentarer.

Utdanningsforbundet takker for et grundig, faglig fundert høringsnotat. Notatet gjenspeiler også noen av de utfordringer vi har i sektoren.

Utdanningsforbundet mener at barnas beste må være grunnlaget for enhver lov- og forskriftsendring. De første leveårene har stor betydning for barnas utvikling. I dag starter flere barn i barnehagen før de er fylt et år. Det er avgjørende for barn å få en trygg tilvenning. Gjennom barnas opplevelser og erfaringer legges grunnlaget for videre liv og læring. Styrer og pedagogiske ledere er gitt et ansvar for å oppfylle bestemmelser i lov og rammeplan. Dette ansvaret krever gode rammebetingelser, der kompetanse og tid er viktige komponenter.

Utdanningsforbundet mener at en tydeligere barnehagelov, med klare kvalitetsbestemmelser, vil bidra til å oppnå de mål som er satt for barnehagen. Kvalitetskrav er med på å synliggjøre og tydeliggjøre barnehagen som en særdeles viktig arena i små barns liv. For å ivareta barnas behov for omsorg, lek og læring er det viktig med bestemmelser som sikrer god kompetanse og tid til å møte hvert enkelt barn. Skjerpede kvalitetskrav vil bidra til å utjevne forskjeller i kommunale og private barnehager og mellom kommuner.

Alle barn fortjener en god og opplevelsesrik barndom, der de blir sett, møtt og støttet ut fra sine særegne behov. Barnehageloven skal bidra til at barna får et likeverdig pedagogisk tilbud. Bestemmelser om hvor mange barn det skal være per ansatt og hvor mange barn en barnehagelærer kan ha ansvar for, er avgjørende for hvilket tilbud barna får og for hvordan hvert enkelt barn blir hjulpet i sin allsidige utvikling.

Utdanningsforbundet mener at det er fire overordnede forhold som kan styrke kvalitetsbestemmelsene ytterligere, enn de forslag som ligger i høringsbrevet:

- Forslaget til ny grunnbemanningsnorm må gjelde hele åpningstiden.
- Forslaget til ny barnehagelærernorm må styrkes i tråd med forslaget fra barnehagelovutvalget.
- Forslagene om at det kan gis dispensasjon fra kravene om utdanning og grunnbemanning må strykes.
- Det bør innføres bestemmelser om gruppestørrelse i barnehageloven.

Utdanningsforbundet ønsker som regjeringen å legge til rette for at alle barn får en trygg og god overgang fra barnehage til skole og SFO. Dette er svært viktig for barnas trivsel på skolen og derigjennom videre opplæring.

1. Minimumskrav til grunnbemanning

Utdanningsforbundet støtter regjeringens forslag om en grunnbemanningsnorm. Dagens regelverk sikrer ikke barna et likeverdig barnehagetilbud. Vi støtter også presiseringen om at barn skal regnes for å være tre år fra og med august det året de fyller tre år. Dette er et viktig grep, da dagens regelverk har ført til ulik, og til dels uheldig, praksis. Presiseringer er med på å sikre at de minste barna får den voksentettheten de har behov for. Barna får også mer kontinuitet og stabilitet i sin barnehagehverdag, da eventuell flytting av barn midt i året kun gjennomføres av pedagogiske grunner ut fra enkeltbarnets behov, og ikke som i dag av økonomiske hensyn.

Vi støtter også at grunnbemanningsnormen gjelder ansatte som arbeider direkte med barna. Dette er svært viktig å presisere. Personer som er ansatt for å løse oppgaver ut over det ordinære arbeidet med barna, kommer i tillegg.

Det er personalet som skal se, høre, møte og ivareta hvert enkelt barn og legge til rette for de beste utviklingsmuligheter for dem alle. Forholdstallet barn per ansatt er derfor avgjørende. Utdanningsforbundet mener det er viktig å understreke at normen er et minimum, og at det må tas hensyn til det enkelte barn, barnegruppa, barnehagens åpningstid osv. når det vurderes om grunnbemanningen er tilstrekkelig.

Grunnbemanningsnorm for barnehagen som helhet

Utdanningsforbundet er positiv til at det står presisert at dette er årsverk. Vi støtter imidlertid ikke forslagene om at grunnbemanningen skal økes prosentvis, og at grunnbemanningsnormen skal gjelde for barnehagen i sin helhet. Departementet skriver at alle barn skal få det samme, gode barnehagetilbudet, men disse forslagene motvirker akkurat dette. Prosentvise stillinger kan bidra til at enkelte ansatte er på jobb mindre enn fem dager i uken. På dagene med færre ansatte tilstede, vil barna få et dårligere tilbud. Normen må med andre ord gjelde for hele uken. At grunnbemanningsnormen skal gjelde for barnehagen som helhet, sikrer ikke i

tilstrekkelig grad at normen kommer det enkelte barn til gode. Normen må gjelde på barnegruppenivå.

Utdanningsforbundet foreslår samme bestemmelse for antall barn per ansatt som for antall barn per barnehagelærer:

Ett barn til utløser krav om en ny fulltidsstilling.

Dispensasjon fra grunnbemanningsnormen

Utdanningsforbundet kan ikke støtte forslag til dispensasjonsmulighet fra grunnbemanningsnormen. Vi støtter fullt ut departementets uttalelse om at «et regelverk som tillater for store lokale variasjoner i grunnbemanningen sikrer ikke tilstrekkelig grad et likeverdig barnehagetilbud for alle barn. Departementet mener derfor at det bør lovfestes et tydelig krav til barnehagens grunnbemanning». Dispensasjoner fra bestemmelsen er med på å undergrave regjeringens begrunnelser for en grunnbemanningsnorm; likeverdige kvalitetsbarnehager for alle barnehagebarn.

Minimumsnormen for grunnbemanning er nettopp et minimum av hva som må til for å sikre barna trygghet, trivsel og et forsvarlig pedagogisk tilbud, og kan ikke fravikes.

Så lenge det ikke stilles krav til utdanning for assistenter i barnehagen, ser vi ikke at det vil være særdeles vanskelig å få tak i ansatte til disse stillingene. Vi har derfor problemer med å se i hvilke tilfeller det skal være aktuelt å måtte bruke dispensasjonsmuligheten. Det er barnehageeiers ansvar å sørge for at barnehagen tiltrekker seg kvalifiserte søkere.

Gruppestørrelse

Måten man organiserer barnegruppen på, har vesentlig betydning for kvaliteten på omsorgs-, leke- og læringsmiljøet. Våre medlemmer er tydelige på at gruppestørrelsen er svært viktig, og at tallet på relasjoner må være håndterlig både for barna og personalet. Antall barn påvirker relasjonene, både mellom barna og mellom barn og voksne. Gruppestørrelse som gjør det mulig for personalet å samhandle med barna på en god måte, er en viktig faktor for å fremme barnas utvikling. Forskning viser (Melhuish, 2004) at barn får bedre muligheter til læring og tilknytning i mindre grupper. I Utdanningsspeilet 2016 kommer det fram at 10 % av barnehagene oppgir å ha større grupper enn 15 barn for småbarn og 25 for store barn. Det er vanskeligere å følge opp hvert barn i så store grupper. En kan risikere at flere barnehager velger grupper med 14 barn under 3 år og 28 barn over 3 år.

Utdanningsforbundet viser til barnehagelovutvalget som foreslo en lovbestemmelse om barnegruppen.

Utdanningsforbundet foreslår å innføre følgende bestemmelse i tråd med barnehagelovutvalgets forslag, for å sikre at barns tilhørighet til en barnegruppe og for å unngå store barnegrupper:

Barn har rett til å tilhøre en barnegruppe i barnehagen.

Barnegruppen skal ha en størrelse som ut fra barnas alder og forutsetninger er trygg og pedagogisk forsvarlig. Organiseringen må ivareta barnas behov for forutsigbarhet og tilhørighet til en barnegruppe og tilknytning til voksne. Ved vurderingen av om en gruppe er trygg og pedagogisk forsvarlig skal det legges vekt på barnas alder, aldersspredning i gruppen, om det er barn med

nedsatt funksjonsevne, flerspråklige barn, barnas mulighet for å etablere tilhørighet og vennskap, tilgjengelige voksne og personalets kompetanse samt barnehagens fysiske og psykososiale miljø.

Departementet kan gi forskrift om maksimale gruppestørrelser.

Barnehagens åpningstid

Dessverre legges det ikke opp til at grunnbemanningsnormen skal gjelde hele barnehagedagen. Utdanningsforbundet mener dette er en svakhet ved forslaget. I dag går nær alle barn i barnehage og et flertall av deres foreldre er yrkesaktive. Det fører til at barna har en barnehagedag som er lengre enn foreldrenes arbeidsdag. «*En forsvarlig bemanning er avgjørende for barnas trygghet og trivsel i barnehagen og for at de skal få et pedagogisk tilbud*», heter det i høringsutkastet. Vi har i dag en stor andel yngre barn i barnehagen, barn som trenger tett oppfølging og antall barn i gruppa er oftest høyt fra barnehagen åpner til den stenger. Barna trenger den samme trygghet og oppmerksomhet hele oppholdet, uavhengig av hva klokken er. Utdanningsforbundet mener en minimumsnorm for grunnbemanning må ta høyde for disse forholdene, og mener derfor at grunnbemanningsnormen skal gjelde i hele barnehagens åpningstid. Allerede i skriv fra departementet datert 12. oktober 1987;

Barnehagens personale og bemanning, heter det i punkt 12, Bemanning: Gjennom hele åpningstiden bør det minst være to voksne tilstede samtidig i en barnegruppe på størrelse med en avdeling.

Grunnbemanningsnormen vil fungere ulikt ut fra barnehagens åpningstid. En barnehage som er åpen 11 timer per dag har en åpningstid som er 22 prosent lengre enn de som har åpent i ni timer. Med like mange ansatte per barn vil bemanningen være langt dårligere i den barnehagen som har lengst åpningstid, da ressursene skal dekke et lengre tidsrom. Utdanningsforbundet mener derfor at normen må økes i barnehager der åpningstiden er mer enn ni timer per dag.

Barnehageledelse

Utdanningsforbundet vil presisere behovet for en styrenorm som sikrer at barnehager har tilstrekkelig ledelsesressurs til å oppfylle lov og rammeplan. Styrer er gitt det daglige ansvaret i barnehagen, pedagogisk, personalmessig og administrativt. Utdanningsforbundet mener en styrenorm må lovfestes og knyttes opp mot antall årsverk i barnehagen. Vi mener det må være en styrer i hver barnehage. Dette vil sikre en tryggere ledelse og likeverdig kvalitet uavhengig av hvordan styrerressursen organiseres.

Merknader til departementets forslag til ny § 18 i barnehageloven

Utdanningsforbundet støtter ikke forslaget om at det skal kunne gis dispensasjon fra utdanningskravet eller kravet til grunnbemanning. Utdanningsforbundet foreslår å stryke fjerde, femte og sjette ledd i departementets forslag til ny § 18 i barnehageloven (side 29 i høringsutkastet).

Utdanningsforbundet foreslår å legge til følgende setning (*kursivert*) i andre ledd:

Barnehagen skal minst ha én ansatt per tre barn når barna er under tre år og én ansatt per seks barn når barna er over tre år. *Ett barn til utløser krav om en ny fulltidsstilling.* Barn skal regnes for å være over tre år fra og med august det året de fyller tre år.

Merknader til departementets forslag til merknader til ny § 18 i barnehageloven

Utdanningsforbundet foreslår følgende endringer i departementets forslag til merknader til ny § 18 i barnehageloven (side 25 og 26 i høringsutkastet):

1. Andre ledd

Utdanningsforbundet mener at andre avsnitt i departementets forslag til merknader til barnehagelovens § 18 bør endres.

Departementets forslag:

Bemanningsnormen gjelder for barnehagen i sin helhet. Det tallfestede kravet til grunnbemanningen gir uttrykk for det antall årsverk som må tilsettes når det er klart hvor mange barn det skal være i barnehagen. I beregningen av bemanningsnormen skal barnehagen ikke runde oppover til nærmeste hele årsverk. I stedet skal barnehagen legge en prosentvis tilnærming til grunn.

Utdanningsforbundets forslag:

Det tallfestede kravet til grunnbemanning gir uttrykk for det antall årsverk som må tilsettes når det er klart hvor mange barn det skal være i barnehagen. Ett barn utover kravet utløser krav om en ny fulltidsstilling. Grunnbemanningsnormen gjelder hele åpningstiden.

2. Fjerde, femte og sjette ledd

Departementets merknader til fjerde, femte og sjette ledd foreslås strøket som konsekvens av at muligheten til dispensasjon fra kravene til utdanning og bemanning fjernes fra lovteksten.

3. Syvende ledd

Utdanningsforbundet mener at forskrift om pedagogisk bemanning bør flyttes til barnehageloven.

2. Skjerpet forskriftskrav til pedagogisk bemanning

Utdanningsforbundet mener at forslaget til skjerpet pedagognorm er et viktig steg i riktig retning, men forslaget går ikke langt nok. Det er avgjørende for barnehagens innhold og kvalitet at andelen barnehagelærere økes. Barnehagelærerne vil være avgjørende for å kunne ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. En økt barnehagelærernorm er nødvendig også for å etterleve krav i den nye rammeplanen. Det er viktig at det tydeliggjøres at normen er et minimum.

Barnehagelærernorm for barnehagen som helhet

Utdanningsforbundet støtter ikke at barnehagelærernormen er en norm som skal oppfylles for barnehagen som helhet. I pressemelding fra Kunnskapsdepartementet nr. 57–17, 24. april 2017 om ny rammeplan for fremtidens barnehager, uttaler ministeren: *Store forskjeller i barnehagetilbudet gjør at en del barn ikke får den oppfølgingen de trenger. Det går særlig utover de mest sårbare barna. Den nye rammeplanen som trer i kraft høsten 2017, blir tydeligere på barnehagens forpliktelser. –Vi gjør det tydeligere hva personalet skal gjøre for at barna skal trives og utvikle seg. Da blir det lettere for alle foreldre å vite hva de kan forvente av barnehagen og hvilke krav de kan stille.*

Ved å si at normen gjelder for barnehagen, undergraves intensjonen om likeverdige retter for alle barn. En slik bestemmelse vil kunne føre til at enkelte barn må «dele» sin pedagogiske

leder/barnehagelærer med et større antall barn enn hva normen tilsier. Utdanningsforbundet viser til eksisterende utfordring i dagens barnehager, hvor dette nettopp er tilfelle, barnehagelærerne har ansvar for ulikt antall barn. Forlaget sikrer altså ikke barna den samme tilgangen på pedagoger. Også i samarbeidet med barnas foresatte er det avgjørende at barnehagelærer har ansvar for, og tid til, et begrenset antall barn. Det er barnets beste som må være utgangspunktet.

Utdanningsdirektoratet påpeker at normen er fleksibel for hvor mange barn en pedagogisk leder kan ha ansvar for, men den setter øvre grense til 18/9 barn per pedagogisk leder. For å unngå misforståelser foreslår Utdanningsforbundet en annen ordlyd i lovteksten, i tråd med barnehagelovutvalgets forslag.

Tidligere merknader til forskriften har gitt eksempler på hva som kan være grunner for å velge et lavere barnetall per barnehagelærer. Her nevnes de fysiske rammene, areal, inneklima, barnegruppens sammensetning og barn med særskilte behov. Utdanningsforbundet ber om at eksemplene tas med i merknad til ny lovbestemmelse. Utdanningsforbundet mener at en lovfesting av forholdet lærer og antall barn, ikke begrenser barnehagens mulighet for å organisere barnehagedagen på ulike måter ut fra barnegruppens behov og pedagogiske målsettinger.

Barnehagelærernorm for barnehager der et flertall av barna har avtalt oppholdstid under seks timer per dag.

Departementet ber høringsinstansene om å vurdere forslaget om at antall barn per pedagogisk leder kan øke noe hvis flertallet av barna har kortere oppholdstid enn seks timer per dag, og at beregningen skal ta utgangspunkt i heltidsekvivalente plasser. Utdanningsforbundet støtter ikke forslaget om en annen barnehagelærernorm i barnehager der flertallet av barna har en avtalt oppholdstid under seks timer per dag. Barnehagens oppdrag gitt i lov og rammeplan er lik uavhengig av barnets oppholdstid. Barnehagelærerne har like oppgaver og likt ansvar overfor alle barnehagebarn. Det vil være samme antall barn og foresatte å forholde seg til uansett oppholdstid.

Redusert oppholdstid for flertallet av barna vil ikke påvirke barnehagelærernes arbeidsoppgaver; planlegging, gjennomføring, dokumentasjon og vurdering av det pedagogiske arbeidet, de har like mange foreldresamtaler og følger opp like mange enkeltbarn. Utdanningsforbundet viser videre til høringsnotatet der det heter at det i 2016 totalt var 27 barnehager hvor flertallet av barna har en oppholdstid på under seks timer. En unntaksbestemmelse for disse barnehagene setter eiers interesser foran barnas beste.

Dispensasjonsmulighet

Utdanningsforbundet støtter ikke en videreføring av dagens adgang til å søke om midlertidig dispensasjon fra normen for pedagogisk bemanning. Dispensasjoner undergraver kvalitetsbeskrivelsen som skal sikre barna et likeverdig pedagogisk tilbud.

Skjerpet norm

Utdanningsforbundet viser til høringsnotatets punkt 3.3.1. Her redegjør departementet selv for behovet for et skjerpet krav ut fra blant annet de store forskjellene i antall ansatte med pedagogisk utdanning i barnehagene, og at det er avgjørende for barnas utvikling og trivsel at de møter kompetente og engasjerte ansatte. Målet er å løfte kvaliteten. Begrunnelsen departementet gir for ikke å foreslå en barnehagelærernorm tilsvarende forslaget i barnehagelovutvalget (2012), er at *dette må vurderes i lys av utviklingen i antall*

barnehagelærere som blir utdannet og som blir i yrket. Undersøkelser viser at det er nok barnehagelærere til å innfri et krav om at minst 50 prosent av de ansatte skal ha barnehagelærerutdanning allerede nå (Gulbrandsen, 2014).

Utdanningsforbundet sitt mål er at minst 50 prosent av de ansatte, i direkte arbeid med barna, skal ha barnehagelærerutdanning. Det samme foreslo barnehagelovutvalget i NOU 2012:1. Utdanningsforbundet mener det er på tide å lovfeste en slik barnehagelærernorm. Når regjeringen velger å innføre en norm som er midlertidig, vil dette bidra til at barnehagene må gjennom to omstillingsprosesser i stedet for en. Vi oppfordrer regjeringen til å lovfeste en barnehagelærernorm på minst 50 prosent nå. Utdanningsforbundet viser til innføringen av en individuell rett til barnehageplass uten at tilstrekkelige plasser var på plass. En skjerpet barnehagelærernorm vil på samme måte kunne føre til en økt innsats for å rekruttere nok barnehagelærere.

Merknader til departementets forslag til forskrift om pedagogisk bemanning

Utdanningsforbundet mener at forskrift om pedagogisk bemanning må lovfestes, på samme måte som andre kvalitetsbestemmelser. For å gjøre lovbestemmelsen så tydelig som mulig, slik at den bidrar til et likeverdig tilbud for alle barnehagebarn, anbefales at forskriftsteksten tas inn i barnehageloven med følgende endringer:

Departementets forslag til forskriftstekst:

Barnehagen skal ha en forsvarlig pedagogisk bemanning.

Barnehagen skal minst ha én pedagogisk leder per 14 barn når barna er over tre år og én pedagogisk leder per 7 barn når barna er under tre år.

Ett barn til utløser krav om en ny fulltidsstilling som pedagogisk leder.

Barn regnes for å være over tre år fra og med august det året de fyller tre år.

Styrerens tid til administrasjon og ledelse skal ikke inngå i beregningen av normen for pedagogisk bemanning.

I barnehager der flertallet av barna har avtalt oppholdstid under 6 timer per dag, skal antall barn omregnes til heltidsekvivalente plasser i beregningen av normen for pedagogisk bemanning.

Erstattes med Utdanningsforbundets forslag til lovtekst:

Barnehagen skal ha en forsvarlig pedagogisk bemanning.

En pedagogisk leder/barnehagelærer kan ha ansvar for inntil seks barn under tre år.

En pedagogisk leder/barnehagelærer kan ha ansvar for inntil tolv barn over tre år.

Ett barn til utløser krav om en ny fulltidsstilling som pedagogisk leder/barnehagelærer.

Barn regnes for å være over tre år fra og med august det året de fyller tre år.

Styrer og tilsatt på barn med særskilte behov skal ikke inngå i beregningen av normen for pedagogisk bemanning.

3. Plikt til å samarbeide om barnas overgang fra barnehage til skole og SFO.

Det har gått sju år siden Brenna-utvalgte foreslo reguleringer om samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole. Vi mener det er på høy tid å lovfeste en samarbeidsplikt. Utdanningsforbundet støtter dermed forslaget som nå foreslås i sin helhet. At også overgangen mellom barnehagen og SFO blir trukket fram er veldig viktig. Erfaringer viser at man ofte planlegger uten å inkludere SFO. En trygg og god oppstart i SFO legger til rette for at barna

kan knytte seg til nye voksne og de fysiske omgivelsene på skolen. Tilknytning og en trygg start er viktig for 5–6 åringer.

Vi har erfaringer med at skoler i ulik grad har forståelse og innsikt i barnehagens rammer og mandat. Det samme kan sies om barnehagenes kjennskap til skolens. Å endre på dette vil kreve at ledere og pedagoger både i barnehage, skole og SFO bruker tid til å samarbeide. Utdanningsforbundet støtter derfor departementet i at dette tiltaket vil medføre økte kostnader.

I dag har så å si alle barn barnehageerfaring før skolestart. Utdanningsforbundet mener at overganger i utdanningsløpet er svært viktig for barn og elevers trivsel, læring og utvikling. Foreslåtte lovbestemmelser er et tiltak som vil bidra positivt i dette arbeidet. Med ny *Rammeplan for barnehagen innhold og oppgaver* har barnehagene fått en tydeligere rolle som en del av vårt utdanningssystem. I Meld. St. 21 (2016–2017) *Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen*, vises det til at i overgangen fra barnehagen til skolen *skal barnet møte en forberedt skole, klar til å bygge videre på det grunnlaget barnehagen har gitt*. Dette krever et godt samarbeid mellom barnehage og skole/SFO. Skolen og SFO må både bli kjent med det innhold barna har møtt i barnehagen og om det er forhold skolen må ta spesielt hensyn til. På samme måte må barnehagen kjenne hva barna vil møte på skolen og i SFO.

Vi viser til Rammeplan for barnehagen, innhold og oppgaver, kap. 6 om *Overgangen mellom barnehage og skole*. Her heter det at barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen. Det er derfor viktig at også skolen får en klarere plikt til å samarbeide med barnehagen om barnas skolestart. Denne plikten må, på samme måte som rammeplanen omtaler barnehagenes oppgave, følges opp i fornyelsesarbeidet med grunnopplæringens læreplanverk.

Utdanningsforbundet mener det er positivt å plassere et overordnet ansvar for samarbeidet og samordningen av dette hos skoleeier. Samarbeidet må ikke føre til at skolen ensidig kan bestemme hvordan overgangen skal foregå. Dialog med barnehagene er en forutsetning. Utdanningsforbundet støtter merknader til bestemmelsen i barnehageloven, opplæringsloven og friskoleloven som blant annet:

- Stiller krav om at skoleeier skal involvere barnehageeier i utarbeidelse av planen
- Sikrer at planen ikke fører til en innskrenkning av barnehagenes rett til å styre over det pedagogiske innholdet i barnehagetilbudet
- Tydeliggjør bestemmelser om informasjonsoverføring om enkeltbarn, blant annet at dette krever samtykke fra foresatte, uavhengig av om informasjonen gis muntlig eller skriftlig.

Utdanningsforbundet er kritisk til at barnehage- og skoleeier kan bli enige om bestemte områder som barnehagene skal fokusere på. I verste fall kan dette frata barnehagene autonomi. Nasjonalt kunnskapssenter for utdanning har laget en kunnskapsoversikt over ulike tiltak for å bedre overgangen mellom barnehage og skole. Denne rapporten anbefaler ikke et standardisert innhold for 5-åringen i barnehagen, men peker på viktigheten av å la barna bli kjent med skolen og å ha et godt samarbeid mellom barnehage og skole. Barnehagens innhold skal ikke bestemmes ytterligere utenfra.

Selv om Utdanningsforbundet er enig i at samarbeidet må tilpasses lokale forhold, kunne man allikevel vurdert enkelte nasjonale føringer. Her kunne man f.eks. sett til enkelte bestemmelser i den svenske læreplanen. En føring kunne ha vært at det må være minst én ansatt fra SFO + leder av SFO som deltar i prosessen med overgang fra barnehage til skole, sammen med en eller flere av skolens lærere. Som det står i høringen, går 81 prosent av norske skolebarn på SFO, og man må derfor kunne anta at svært mange barns første møte med skolen egentlig er et møte med SFO. Dette betyr igjen at SFO sin plass i overgangen mellom barnehage og skole bør oppjusteres.

4.Økonomiske og administrative konsekvenser

Regjeringens samarbeidspartier foreslo, og fikk regjeringen med på, å bevilge øremerkede midler til et spesielt tiltak, flere barnehagelærere. Dette var et viktig skritt på veien til minst 50 prosent barnehagelærere. Utdanningsforbundet stiller seg derfor kritisk til forslaget om at kommunene står fritt til å bruke den økte finansieringen fra staten til å styrke grunnbemanningen eller til å styrke den pedagogiske bemanningen. Det var økt pedagogtetthet som var målet for den ekstra bevilgningen. Det er ikke riktig at de bevilgningen som er tenkt for å øke pedagogisk bemanning blir brukt til å oppfylle grunnbemanningsnormen. Midlene må derfor øremerkes til ansettelse av flere barnehagelærere. Videre forventes det at departementet via fylkesembetene følger opp bruken av midlene ute i kommunene. Det bør stilles krav til at kommunene kan synliggjøre at midlene har blitt brukt til flere barnehagelærere, eller at kommunen har gjennomført rekrutteringstiltak som kan bidra til å imøtekomme den nye barnehagelærernormen.

Innføring av en grunnbemanningsnorm vil føre til økte utgifter i enkelte kommuner og hos enkelte private eiere. Utdanningsforbundet mener at nye kvalitetskrav må finansieres fullt ut. Fylkesmennene må få i oppdrag å følge med på kommunenes oppfølging av lovkravet.

Utdanningsforbundet mener at det er positivt at departementet foreslår å fordele midlene til flere barnehagelærere likt til kommunene gjennom den ordinære fordelingsnøkkelen, uavhengig av hvor høy pedagogiske bemanning den enkelte kommune har. På denne måten blir ikke kommuner som allerede har en høy pedagogisk bemanning «straffet» for dette.

Å styrke samarbeidet mellom barnehage og skole/SFO er tidkrevende. Utdanningsforbundet støtter departementet i at dette tiltaket vil medføre økte kostnader.

Med vennlig hilsen
for Utdanningsforbundet

Milena Adam
Seksjonsleder

Gun Aamodt
seniorrådgiver